

PRZYGOTOWANIE DO BADAŃ LABORATORYJNYCH

istotne informacje dla pacjenta

W celu zapewnienia poprawnej interpretacji wyników, zaleca się pobieranie materiału biologicznego od pacjentów zgodnie ze wskazówkami zawartymi poniżej:

I. POBIERANIE KRWI - MOŻLIWE POWIKŁANIA PO POBRANIU

1. Przygotowanie pacjenta do badania:

- pacjent powinien być na czczo (około 12 godz. od ostatniego posiłku)
- ostatni posiłek w dniu poprzedzającym badanie powinien być lekkostrawny
- po wypoczynku nocnym,
- przed pobraniem pacjent powinien unikać wysiłku fizycznego,
- przy zachowaniu dotychczasowej diety,
- przed leczeniem lub po ewentualnym odstawieniu leków mogących wpływać na poziom mierzonego składnika, o ile nie zaburza to procesu terapeutycznego,
- zaleca się pobieranie krwi do badań rutynowych w godzinach rannych (7.00-9.00),
- w szczególnych przypadkach (małe dziecko, itp.) dopuszczalne jest lekkie (!), niskokaloryczne śniadanie.

2. Czas pobrania

- godz. 7:00 – 9:00,
- w zależności od celu badania, dopuszcza się możliwość pobierania materiału w innych porach, z zaznaczeniem godziny pobrania.

3. Pozycja ciała:

- chory powinien leżeć lub wygodnie siedzieć. W miarę możliwości, przed pobraniem, pacjent powinien odpocząć w pozycji siedzącej.

4. Istotne wskazówki - zalecenia dot. prawidłowości pobrania:

Według ogólnie obowiązujących zasad należy:

- pobierać krew na czczo z uwagi na zmiany po posiłku, do następujących badań: glukoza, test tolerancji glukozy, insulina, peptyd C, parametry gospodarki lipidowej (TG, LDL), żelazo, fosfor, kwas foliowy
- pobierać krew rano z uwagi na rytm dobowy i wpływ innych czynników (np. wypoczynek nocny), do następujących badań: żelazo, fosfor, potas, cynk, miedź, kortyzol, aldosteron, ACTH, prolaktyna, FSH, LH, estriol, TSH, hormon wzrostu, PTH, testosteron, 17-OH-progesteron, DHEA, erytropoetyna
- zalecane pobieranie krwi rano na czczo, do następujących badań: parametry koagulologiczne (PT, APTT, fibrynogen), magnez, wapń, mocznik (BUN), kreatynina, kwas moczowy, białko całkowite, bilirubina, AST, ALT, ALP, LDH, morfologia krwi obwodowej, OB.

Uwaga:

Decyzja o czasie pobrania uzależniona jest od celu badania.

W zależności od wskazań, każdy z powyższych parametrów może być pobierany o dowolnej porze, ale interpretacja wyników badania przez lekarza zlecającego powinna uwzględniać czas pobrania materiału.

5. MOŻLIWE POWIKŁANIA PO POBRANIU KRWI – RYZYKO POBRANIA

- przedłużone krwawienie: może być związane z niewłaściwym uciskaniem miejsca wkłucia lub z zaburzeniami krzepnięcia → należy niezwłocznie zwrócić się do lekarza lub pielęgniarki lub pracownika (laboratorium), który pobierał krew → w pewnych sytuacjach konieczne będzie badanie układu krzepnięcia.
- omdlenie lub uczucie zamroczenia,
- krwiak (nagromadzenie krwi pod skórą) – może powstać z powodu:
 - niedostatecznego ucisku na żyłę po wkłuciu,
 - zaburzeń krzepnięcia,
 - w przypadku żył trudnych do znalezienia lub niewyczuwalnych,
 - obracania igłą po nakłuciu żyły,
 - wielokrotnych prób wkłucia igły w naczynie krwionośne,
 - po pobraniu krwi z żyły grzbietowej dłoni - często powstają krwiaki i są szczególnie bolesne, gdyż żyły te są bardziej ruchome.

Powikłanie niegroźne: Leczenie: okłady z Altacetu.

Zakażenie - ryzyko niewielkie, jak przy każdym przerwaniu ciągłości skóry, pod warunkiem użycia sprzętu jednorazowego użytku i dezynfekcji miejsca wkłucia.

II. MOCZ

1. Przygotowanie pacjenta:

- przed planowanym badaniem moczu zaleca się unikanie znacznych wysiłków,
- przynajmniej dzień przed planowanym oddaniem moczu do badania zaleca się powstrzymanie od stosunków płciowych,
- w czasie menstruacji i w okresie okołomenstruacyjnym powinno się odstąpić od wykonywania badań, szczególnie badań osadu moczu,
- oddanie moczu musi być poprzedzone dokładnym umyciem narządów sąsiadujących z ujściem cewki moczowej przy użyciu wody i mydła,
- mocz oddać do jednorazowego naczynia przeznaczonego do pobrania moczu, pojemnik ten służy także zwykle do przechowywania i transportu materiału do laboratorium,
- w szczególnych przypadkach (niemowlę), mocz należy pobrać do specjalnego plastikowego woreczka, założonego w sposób obejmujący ujście zewnętrzne cewki moczowej (woreczki dostępne w aptece).

2. Pobieranie (oddanie) moczu do badania ogólnego:

- mocz pozyskiwany z pierwszej porannej mikcji,
- po wypoczynku nocnym,
- na czczo,
- przy zachowaniu dotychczasowej diety,
- przed leczeniem lub po ewentualnym odstawieniu leków mogących wpływać na poziom mierzonego składnika, o ile nie zaburza to procesu terapeutycznego.

Postępowanie:

- pierwszą porcję moczu (ok. 50 ml) oddać do toalety, następnie, bez przerywania mikcji, porcję moczu ok. 50 - 100 ml oddać do wcześniej przygotowanego, jednorazowego pojemnika, końcową porcję do toalety,
- pojemnik z pobraną próbką moczu należy natychmiast zamknąć i jak najszybciej dostarczyć do laboratorium.

3. 24- godzinna (dobowa) zbiórka moczu:

- mocz należy zbierać do suchego, czystego, wystarczająco dużego naczynia, najlepiej z podziałką. Czasami wskazane jest dodanie środka stabilizującego (szczegółowe instrukcje do określonego badania),
- pierwszą poranną porcję moczu odrzucić (oddać do toalety),
- wszystkie następne porcje moczu zbierać do przygotowanego naczynia łącznie z porcją poranną z dnia następnego. np. czas zbiórki: początek - godz. 7.00 dnia pierwszego, koniec – godz. 7.00 dnia drugiego,
- po zakończeniu zbiórki całość moczu wymieszać, zanotować ilość moczu w ml,
- porcję ok. 50 ml oddać do pojemnika do badania moczu i dostarczyć do laboratorium (najlepiej w ciągu 2 godz.) Jeżeli próbka musi być przechowywana, należy przechowywać ją w temperaturze lodówki.

4. Wymagania dodatkowe dla oznaczeń katecholamin, metoksykatecholamin, VMA w dobowej zbiórce moczu:

- dieta pacjentów: 2 dni przed zbiórką moczu i w trakcie zbiórki pacjent nie powinien jeść: bananów, wanilii, pieczywa cukierniczego, ciast, czekolady, kawy, owoców cytrusowych, dużych ilości warzyw.
- zbiórka moczu – do pojemnika z kwasem solnym (10ml/1000ml mocz) – odbiór pojemnika z kwasem i szczegółowe instrukcje w laboratorium.
- odstawienie leków zgodnie ze wskazówkami lekarza

Uwaga: Mocz w czasie zbiórki przechowywać w ciemnym i chłodnym miejscu.

III. KAŁ

1. Pobieranie (oddanie) kału:

- grudkę kału wielkości małego orzecha włoskiego pobrać do czystego, przeznaczonego do kału pojemnika i dostarczyć do laboratorium. Istotne jest, aby materiał pochodził z różnych miejsc tej samej porcji kału.
- próbkę do czasu dostarczenia do laboratorium należy przechowywać w temperaturze lodówki.